

Kijkwijzer observatie ¹

Focuskleuters KL1, KL2, KL3, KL4 en KL5: kies typische, gemiddelde SES-kleuters uit jouw klas.

Vul in elk vakje in: - (niet), +- (soms), + (vaak)

Fijne motoriek omvat verschillende vaardigheden. In deze kijkwijzer wordt uitgebreid stilgestaan bij de vaardigheden 'knippen' en 'bevestigen', maar ook de pengreep, pols-, hand- en vingermotoriek, oog-hand en ruimtelijke coördinatie vallen hieronder. Deze vaardigheden worden echter niet in detail beschreven.

Fijne motoriek bij STEM-activiteiten		KL 1	KL2	KL3	KL4	KL5
Knippen						
	Correcte schaargreep: duim en middelvinger door de ogen van de schaar, duim opwaarts					
	Wijsvinger wordt gebruikt om de schaar aan te sturen					
	In verschillende harde en zachte materialen knippen, met de juiste kracht					
	Meerdere knipbewegingen na elkaar maken en de schaar over het papier doorschuiven					
	Niet-knip hand wordt gebruikt om materiaal te ondersteunen en van richting te veranderen					
	In één vlotte beweging kromme en rechte lijnen knippen					
Bevestigen						
	Lijm op een gedoseerde en correcte manier gebruiken					
	Materiaal vastnemen waarbij de duim en wijsvinger aansturen, licht gebogen zijn en waarbij de middelvinger ondersteunt (pincetgreep)					
	De juiste kracht gebruiken om materialen tegen elkaar te drukken d.m.v. een nietjesmachine, splitspennen, duimspijkers, plakband, ...					
Concrete observaties:						
Nabespreking observatie met de kleuters:						

¹ Observatie delen werden in belangrijke mate overgenomen van KOEK Kamp, M. op den, Keuning, J., & Boxtel H. van. 2016). *Wetenschappelijke verantwoording LVS observatielijsten Motoriek kleuters voor groep 1 en 2*. Geraadpleegd op 02 september 2020 van <https://www.cito.nl/kennis-en-innovatie/kennisbank/156-wetenschappelijke-verantwoording-lvs-observatielijsten-motoriek-kleuters-gr-1-en-2>

Cognitieve ontwikkeling met focus op STEM-vaardigheden²	KL 1	KL2	KL3	KL4	KL5
Attitudes - kl is leergierig; toont doorzetting; creatief denken, zelfstandig werken, plannen (duur en opeenvolging); gestructureerde aanpak (systematisch werken)					
Vraagstelling - kl stelt vragen over het aangeboden materiaal in de SWP.					
Verkennen en waarnemen - kl verkent actief het aangeboden materiaal in de SWP met behulp van al zijn zintuigen. Hij observeert de resultaten van zijn verkenning (denken en redeneren).					
Ontwikkelen van vaardigheden en processen - kl bouwt, creëert, ontwerpt verzamelt, vergelijkt, sorteert, classificeert, ordent, interpreteert, beschrijft waarneembare kenmerken en eigenschappen, merkt patronen op, en trekt conclusies, met behulp van verschillende materialen en technieken.					
Communiceren - kl communiceert verbaal en/of non-verbaal met anderen. Hij deelt ideeën en bespreekt deze door te praten, te luisteren, te tekenen, te schrijven.					
Spelen - kl speelt met nieuwe materialen in de SWP. Spel is van vitaal belang voor de gezonde ontwikkeling en het leren van kinderen.					

Concrete observaties:

Nabespreking observatie met de kleuters:

² Milford, T., & Tippett, C. (2015). The Design and Validation of an Early Childhood STEM Classroom Observational Protocol. *International Research in Early Childhood Education*, 6(1), 24–37. Retrieved from www.education.monash.edu.au/irecejournal/
 Plantyn (2020). Observatie- en volgsysteem. Geraadpleegd op 23 oktober 2020 via <https://www.plantyn.com/documents/4045492/7828812/Observatiesysteem1.pdf/ef7918a6-9d18-400d-a470-867533c986b0>

Betrokkenheid³ bij STEM-activiteiten	KL 1	KL2	KL3	KL4	KL5
Volledig afgehaakt – dromen – prullen – niet functioneel, tijdvallend gedrag (niv 1)					
Activiteit met frequente onderbreking door te prullen, dromen, niets doen (niv 2)					
Activiteit aanwezig maar zonder echte concentratie, niet intens bezig, oppervlakkig (niv 3)					
Duidelijke momenten van concentratie en intense mentale activiteit (niv 4)					
Nagenoeg doorlopend en sterk geconcentreerd tijdens de activiteit, opgeslorpt (niv 5)					
Concrete observaties:					
Nabespreking observatie met de kleuters:					

³ Laevers, F., & Laurijssen, J. (2001). Welbevinden, betrokkenheid en tevredenheid van kleuters en leerlingen in het basisonderwijs. Een draaiboek voor systematische observatie en bevraging. Leuven; Onderzoekscentrum voor Kleuter en Lager Onderwijs

